25. številka. V Trstu, v sredo 29. marca 1893. Tečaj XVIII.

„EDINOST“
izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 8. uri zjutraj.
„Edinost“ stane:
za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ „ 2.25 „
Z „Novičarjem“ vred:
za vse 1 to gld. 7.—
„ pol leta „ 3.50
„ četrt „ „ 1.75
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka. v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ljubljani po 6 nov. — „Novičar“ pa po 2 nov.

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega družtva za Primorsko.

Oglasi in oznanila se račune po 8 nov. vrstica v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravništvo Piazza Caserma št. 2 Odprte reklamacije so proste poštnine.

»V edinost je moč«

Pozor tržaški mestni in okoličanski volilci!

V listi tržaških mestnih volilcev, sestavljeni od slavnega magistrata za bodoče mestne volitve, izpuščeni so mnogi volilci in to posebno naše narodnosti, ker se je držal magistrat njemu ugajajočega krivega načela, da so volilci le oni, kateri imajo v Trstu domovinsko pravico. Mi pa opozarjamo, da so po državnih zakonih volilci v vse občinske zastope, toraj tudi v tržaški mestni zbor, vsi oni, kateri plačujejo sploh kak davek od posestva, kupčije, obrti in od kakoršnih si bodi dohodkov, to so posebno oni, ki so v privatnih službah in ki plačujejo dohodninski davek, ako stanujejo v tržaški občini. Volilec je torej vsak, ako plačuje tudi najmanjši davek.

Ker poteče z dnem 2. aprila t. l. doba za reklamacije (ugovore) za one, kateri so izpuščeni proti omenjenem načelu zakona iz volilnih list, prosimo vse naše davkoplačevalce, ki ne vedo, ako so vpisani v volilnih listah, da se javijo najkasneje do 7. ure zvečer 31. tega meseca v tiskarni Dolenčevi, kjer dobe vse potrebne informacije in podpišejo od političnega društva „Edinost“ pripravljene reklamacije, katere se uložе brez vsacega troška za reklamante. Vsakdo naj prinese sè sabo davčne knjižice, oziroma davčne plačilne naloge.

Ako vršé vsi svojo rodoljubno dolžnost, je upanje, da se naš slovenski element pokaže v Trstu in okolici kakor važen, do sedaj po lastni krivdi neuvaževan faktor.

Toraj na delo!

Pred volitvami.

Naš mestni zastop je zajedno tudi deželni zbor za mesto tržaško in njega okolico. V oni dobi, ko se mestni zastop konstituira kot deželni zbor, je važnost njegova še velika veča, ker postane zakonodajna oblast, to je, ima pravico sklepati deželne postave, koje potem vlada predlaga Njegovemu Veličanstvu v potrjenje. Taki zakonski načrti, o katerih je razpravljati deželnemu zboru, morejo priti ali od vlade, ali deželnega odbora (pri nas municipalne delegacije) ali pa od posamičnih poslancev. Sklepi deželnega zbora so seveda še veliko veče važnosti nego sklepi mestnega zastopa. Zato smo naglašali že opetovano, da so volitve v mestni zastop tržaški važnejše nego v kateri si bodi občinski zastop v državi, ravno zato, ker odločajo ne le o sestavi mestnega sveta — to je: korporaciji, ki se ima baviti z upravo občinskega premoženja in skrbeti za razne potrebščine občine, v gmotnem in duševnem pogledu — ampak tudi o sestavi deželnega zbora, to je one oblasti, ki ima sklepati postave.

Za danes se nam vidi umestno, omenjati nekaterih zakonskih načrtov, o katerih bode skoro gotovo sklepati prihodnjemu deželnemu zboru tržaškemu. To so zelo važne zadeve, ki posezajo živo v javno življenje, osobito gledé na okolico. Že misel na te razprave morala bi vspodbuditi naše okoličane, da bi se ob teh volitvah pokazali može, skrbeče za svoj lastni blagor. Dosedaj dogodilo se je čestokrat, da so tu pa tam okoličani glasovali za nasprotne italijanske kandidate le radi kake milostno obljubljene svetilnice ali pa kakega — bika. Ti okoličani so bili podobni gospodarju, ki lovi po svojem dvorišču vrabce, mej tem ko mu zlobni ljudje odvajajo iz hleva — krave in voli. Za malenkosti so prodajali svoje glasove, a niso pomislili, da so s tem žrtvovali velike svoje koristi. Celo za bokal vina so prodajali po nekod po okolici svoje glasove, a zaslepljenci niso pomislili, da te bokale morajo plačati le oni sami. Ali kaj plačati?! Stoterno morajo povrniti gospôdi, ki je dajala za vino ob volitvah! No, pustimo to, vsaj nam bode še večkrat govoriti o tej žalostni prikazni.

Mej zakonskimi načrti, o kojih bode skoro gotovo obravnavati prihodnjemu deželnemu zboru tržaškemu, so nastopni:

Šolski zakon. Ta zadeva se nam vidi velepomembna iz dvojnega razloga: prvič zato, ker je Trst z njega okolico jedina pokrajina v državi, ki še nima svojega šolskega zakona, in drugič zato, ker je zgodovina borbe za tak zakon s vladne strani najbolji dokaz za našo trditev, da je vladni upliv mej kolovodji tržaškimi na zelo nizki stopinji, tako, da nismo nikakor pretiravali, ko smo rekli, da sta po nesrečni politiki, tirani na Primorskem, zgubljala tla vlada sama in državna misel. Vlada je namreč že dvakrat predložila deželnemu zboru po njej sami izdelani načrt šolskega zakona, delovala je z vsem svojim aparatom in storila sploh vse, kar bi moglo zagotoviti vsprejem tega načrta; ali vsikdar je stvar padla v vodo. V minolem zasedanji so sicer tudi slovenski zastopniki pripomogli k temu, da se ni vsprejel vladni načrt, ali imeli so v to zelo tehtne razloge. — Vsakemu je jasno, kolike važnosti je šolstvo za vsak narod. V šoli se vzgaja bodoči zarod, šola in le šola odločuje, kam in kako se nagne bodoči rod v verskem, narodnem in gospodarskem pogledu. Kaj čuda, da imajo avstrijske narodnosti v hudih borbah sedanjih v prvi vrsti pred očmi — šolo. Ako pa občutijo to potrebo vse národnosti brez razlike — tudi najrazvitejše, — koliko bolj jo moramo občutiti mi siromašni Slovenci, imejoči zavest, da nam nobena stvar ne more zagotoviti narodnega obstanka, nego krepka narodna zavest, spojena z možatostjo in značajnostjo. Ali kje najti — in potem: kako ohraniti ti lastnosti mej narodom, ako nam že šola v nežnih srcih mori kali, iz kojih bi se mogli razviti ti plemeniti čutstvi? Zato je nam Slovencem v obče, osobito pa po obmejnih pokrajinah, paziti neprestano in bistrim očesom na — šolo — posebno pa na tiste, ki imajo šolo v rokah: učitelje in njih nadzornike. Vladni načrt zakona za nadzorovanje šol nikakor ni bil tak, da bi mogel razpršiti bojazen našo glede na bodočnost, ampak je bil celo tak, da se slovenski po-

PODLISTEK.

Božič na Angleškem.

(Iz W. Irvinga „knjige črtic“ preložil V.)

III.

Božični dan.

(Dalje.)

Župnik nam je napravil jako učeno propoved o božičnih navadah in slovesnostih, ter da moramo božične praznike smatrati ne samo kot praznike hvaležnosti, marveč tudi kot praznike veselja. Istinitost svojega mnenja skušal je podpreti z najzgodnjimi cerkvenimi navadami in utrditi jih z veljavo Theophila iz Cesareje, svetega Ciprijana, Krisostoma, Avguština in mnogih drugih svetnikov in cerkvenih očetov, iz katerih je navel celo množico mest. Jaz nisem mogel popolnoma uvideti, da bi bilo treba uporabljati tako mogočno vojsko pripomočkov, kadar se kaj trdi, čemur očividno nihče ni hotel ugovarjati. Kmalu pa sem uvidel, da je imel poštenjak veliko dozdevnih nasprotnikov; kajti vsled svojih preiskav o božiči se je ves izgubil v razprtijah razkolnikov prevratne dobe, ko so puritanci tako hudo napadli cerkvene slovesnosti in je parlament z javnim razglasom ubogi stari božič pregnal iz dežele. Čestiti župnik živel je le v preteklosti ter je le malo vedel o sedanjosti.

Samemu zase živečemu mej črvivimi zvezki, v tihoti male svoje starofrankovske učne sobe, zdelo so se mu listine starih časov dnevni časniki, čas prevrata pa je imel za novejšo zgodovino. Pozabil je, da sta minila skoro dva veka od krutega preganjanja ubogega mesnega piroga po vsej deželi, ko se je rozinova juha smatrala za „prazno papeževanje“ in roastbeef za nekrščansko jed, in da se je božič z veselim dvorom kralja Karla ob obnovljenji kraljestva slavno povrnil. Razgrel se je v svojem hudem prepiru z množico dozdevnih sovražnikov, s katerimi se je imel boriti; končal pa je s tem, da je svojim poslušalcem slovesno in ginljivo zabičil, naj se drže od pradedov izročenih jim običajev ter naj bodo v ta veseli praznik cerkveni, veseli in dobre volje.

Nisem še dostikrat slišal propovedi, ki bi bila očividno neposredno učinkovala; kajti ko sem ostavil cerkev, videla se mi je občina brez izjeme prešinjena veselega duha, katerega jim je župnik tako živo polagal na srce. Starejši ljudje so se v gručah zbirali na pokopališči, pozdravljaje se in roke si stiskajo; otroci letali so sem ter tja, kričali Jul! Jul! ter ponavljali nekaj neobdelanih stihov, o katerih je župnik, pridruživši se nam, trdil, da so ostanek iz prastarega časa. Vaščani so snemali klobuke, ko je squire šel mimo, želili mu z vsemi znamenji prisrčnosti in odkritosti vesele praznike, on pa jih je povabil v dvorano, kjer dobe kaj jesti, da jim ne bode mraz. Čul sem več siromakov blagoslavljati ga, kar me je uverilo, da vredni stari gospod pri vseh zabavah svojih ni pozabil prave božične kreposti radodarnosti.

Ko smo šli domov, videlo se mu je, da mu srce kipi dobrotnih in veselih čustev. Gredočim preko višine udarjali so nam zdaj na uho glasovi selskega veselja; squire je obstal za nekaj trenotkov ter se oziral z obrazom, polnim neizrekljive dobrote. Lepota tega dneva sama je že mogla vzbujati ljubezen do človeštva. Navzlic mrzlemu jutru dobilo je solnce na brezoblačni poti svoji toliko moči, da je v vseh južnih bregih raztopilo tenko sneženo odejo ter odkrilo živo zelenje, katero celo sredi zime krasi angleško pokrajino. Velike proge smijočega zelenja razlikovale so se rezko od svetle belote senčnih pobočij in globelij. Vsak zavarovan kos zemlje, v katerega so se upirali polni solnčni žarki, dajal je potok mrzle in čiste vode, ki je blestela skozi kaplajočo travo ter izhlapljala lahne sopare, množeč tenko meglo, ki je visela nevisoko nad zemljskim površjem. Ta zmaga gorkote in zelenja nad mrzlim gospodstvom zime imela je na sebi v istini nekaj razveseljujočega; bila je to, kakor je opomnil squire, podoba božične gostoljubnosti, prodirajoče skozi mrzlotno slovesnost in sebičnost in dvigajoče ter tajajoče sleherno srce. Z veseljem je kazal na znamenja dobrega kosila, katero je oznanjal dim, dvigajoč se iz prijetnih najemniških hiš in nizkih, s slamo kritih koč. „Jako rad vidim“, dejal je, „da ta dan praznujejo bogatini in siromaki; veliko je človeku do tega, da ima vsaj jeden dan v letu, ko je uverjen, da je dobro došel, kamor pride, in svet nahaja, tako rekoč, povsod odprt.“

Squire je dalje tožil ob obžalovanja vrednem propadanji iger in zabav, katere so bile sicer v tem letnem času v nižjih stanovih priljubljene in od višjih obdržavane, takrat, ko so se stare dvorane, gradovi in graščine odpirale, ko se je dan zaznal; ko so bile mize pokrite z osoljenim, divjim svinjskim in govejim mesom ter penečim se pivom; ko je harfa in pesem glasila se celi dan, ko so bili bogatini in revži jednako dobrodošli in so

slanci nikakor niso mogli ogreti zanj. Zato smo jim pa še danes hvaležni, da so se takrat postavili na stran nasprotnikov tega načrta — na čemur se moramo zahvaliti prizadevanjem gosp. poslanca Nabergoja — in tudi pripomogli se svojimi glasovi, da je res padel ta načrt. Reči smemo mirno vestjo, da še nikdar niso bili naši zastopniki v deželnem zboru tržaškem v tako lepem soglasju z vsem slovenskim življem tržaškim, nego takrat, ko so glede na vladni načrt šolskega zakona rekli svoj: ne! Ta zakon za nadzorovanje šol bi bil zelo nevaren za tržaške Slovence. Le pomislimo malo! Prvo, in skoraj bi rekli, odločilno besedo bi imeli šolski sveti, kateri bi se osnovali po vsej okolici in bi bili slični krajnim šolskim svetom, kakoršni obstoje po druzih pokrajinah. Z ozirom na važno besedo, kojo bi imeli ti šolski sveti, je velike važnosti vprašanje: kako bi se sestavljali ti šolski sveti? Odgovor, katerega nam daje vladni načrt zakona, pa je tak, da ga nikakor ne moremo biti veseli mi Slovenci. Ti krajni šolski sveti bi se sestavljali: iz župnika, učitelja-voditelja in iz dveh po občini izvoljenih zastopnikov. Na prvi pogled je jasno, da bi bili ti šolski sveti popolnoma v rokah laške gospode. Dva zastopnika bi si izvolili gospôda, učitelj-voditelj je odvisen od njih tako, da ne bi mogel dosti koristiti naši stvari, tudi če je sicer značajen in pošten. Če je značajen, smo rekli: ali mnogi učitelji okoličanski niso, žal, značajni, kolikor se tiče ljubezni do svojega rodu. Ostane nam torej jedini župnik! A še vpliv župnikov postane iluzoričen tam, kjer ima mestni magistrat patronat nad cerkvijo.

Iz tega malega je jasno, da nam ni bilo ničesar dobrega pričakovati od vladnega načrta za nadzorovanje šol in le dosledno in rodoljubno je bilo se strani naših zastopnikov, da jim je bil ljubši dosedanji provizorij, nego da bi sami pripomogli v to, da zadobe postavno veljavo določila, katera bi izročila v roke nasprotnikov šolo našo, mladino našo, nado našo in bodočnost našo.

A ta zadeva pride gotovo zopet v razpravo v prihodnjem deželnem zboru in poslancem našim bode dolžnost, zastopati najodločneje koristi volilcev svojih ter zastopati jedino pravo načelo: da ljudska šola ostani v rokah naroda, da bodi taka, da se bodo v njej gojili najskrbneje versko čutstvo — ta glavna podlaga blaginji človeštva —, ljubezen do domovine in udanost do cesarja. Ker pa nam tega ni pričakovati se strani naših narodnih nasprotnikov, moramo pa mi skrbeti za to, da pošljemo v zbornico može, kateri bodo umeli vspešno upirati se nakanam nasprotne stranke, katerih glas zadobi veljavo tudi tam, kjer so imeli dosedaj gluha ušesa za vse naše pritožbe — v vladnih krogih.

(Konec prih.)

---

lahko prihajali v vas te se razveseljevali. „Stare naše igre in krajinski običaji", dejal je, „so mnogo pripomogli, da se je v našem seljaku vzbujala ljubezen do domovine, in plemstvo, ki jih je čuvalo, provzročevalo je, da je svojo gospôdo čislal in ljubil. Delale so čase veselejše in boljše, in v resnici morem reči z jednim starih pesnikov naših:

Natančnost stroga in prevzetnost tistih,
Ki so sovražni igram bili takim,
Pregnala tudi staro je poštenost.

„Narod", nadaljeval je, „postal je drugačen; preprosti, dobrosrčni naš kmetski stan smo malone izgubili. Odtrgal se je od višjih krogov in kaže se skoro, da misli, da je njegova korist ločena od koristi onih. Postal je prepameten, počenja čitati časnike, prisluškava gostilniškim politikom ter govori o preustrojitvi. Jaz mislim, dobro sredstvo, ohraniti ga v teh trdih časih pri dobri volji, bilo bi to, ako bi plemstvo in višji stanovi več časa prebili na svojih posestvih, bolj zahajali mej kmetski narod ter zopet uvedli vesele stare angleške navade."

(Dalje prih.)

Javne razmere na Primorskem.

Interpelacija posl. Spinčića in tovarišev, podana v seji poslanske zbornice dne 22. marca t. l. na ministra-predsednika in voditelja ministerstva notranjih zadev.

V poslednjem desetletju čuti je bilo tudi tu v zbornici mnogo pritožeb radi nepravičnega, nezakonitega, dá, tudi nepatrijotiškega postopanja izvestnih organov proti Hrvatom in Slovencem v Primorski.

Dolgo se ni hotelo verjeti temu, kar se je govorilo tu. Še le potem, ko je veliko število državnih poslancev došlo v Trst povodom, ko so neko ladijo spustili v morje, in so ti poslanci opazili marsikaj, so verjeli in odpravili iz Trsta tistega, kojega so smatrali glavnim pospeševalcem politike, tirane v Primorski.

S tem se pa, žalibog, razmere na Primorskem ne le niso zboljšale, ampak še poslabšale, tako, da moramo misliti, ali da pri osrednji državni upravi odobrujejo politiko, tirano na Primorskem že nad jedno desetletje, ali pa da stoji na čelu Primorske mož, kateri ne pošteva namenov osrednje uprave državne ter zavaja poslednjo.

Že imenovanje njegovo namestnikom ni dalo upati, da se zboljšajo odnošaji. Mož je bil v minolem desetletji namestnik prejšnjega cesarskega namestnika, bil je spiritus movens vsega tistega regima (vladanja), kateri se je obsodil in na katerem utegne več krivde imeti tisti, ki ga je vodil večinoma, nego tisti, ki mu je dal ime. Morda niso na krivem oni, ki trde, da je omenjeni prekrižal marsikaki dobri namen tedanjega namestnika.

Akoravno pripadati kaki dve tretjini prebivalstva Primorske hrvatskemu in slovenskemu narodu, vender tamošnji namestnik ne pozna ni hrvatskega ni slovenskega jezika ter se ne more sporazumeti ni s Hrvati ni s Slovenci, ampak jih sili govoriti žnjim italijanski — kakor se je dogodilo v minolem letu na Krku, ko niso niti namestnik, niti okrajni glavar, niti eksponovani komisar razumeli deputacij hrvatskih občin tega otoka, dokler so govorile hrvatski in dokler jih niso prisilili govoriti italijanski —, tako, da se s tem dela v roke tistih, ki se pri svojem zahtevanju, da Primorska pripadi kraljestvu Italijanskemu, sklicujejo tudi na uradni jezik primorskih oblasti.

Razne volitve, vršivše se v vseh treh pokrajinah Primorske pod njegovim namestniškim poslovanjem, osvetljujejo nam njegovo mišljenje in njegovo postopanje.

Kar besnel je po volitvi državnega poslanca v zapadnem volilnem okraju Istre, vršivši se dne 4. marca 1891, pri kateri se je postopalo — kakor je pripoznal legitimacijski odsek dne 1. junija 1891. — „nezakonito, dá, često proti jasnemu besedilu zakona", in naravnost „svojevoljno", a ni besnel proti tistim, ki so zagrešili nezakonitosti, prijavljene mu brzojavno, ampak proti tistim, katerim na škodo so se vršile, namreč proti Hrvatom, katerim je zažugal že takrat v pričo oseb, ki to lahko potrde kadar treba. Oseba, ki vživa ugled v vladnih krogih, zatrjevala je opetovano, da je namestnik pri dopolnilni volitvi, kojo je bilo vršiti takrat, deloval z vsemi sredstvi proti Hrvatom. Listi, vzdrževani ali podpirani po vladi („L' Adria", „Il Mattino", „Triester Zeitung"), pisali so pred to volitvijo — ki se je vršila v oktobru leta 1891 —, da pristoja zmaga Italijanom, nastopali so dan na dan za Italijane in proti Hrvatom in se naravnost radovali na vspehih prvotnih volitev, izpavših ugodno za Italijane, ne meneč se za sredstva, s katerimi se je to doseglo. Celó po izreku nekega c. k. politiškega uradnika v Istri je tržaška vlada storila vse, da zmaga italijanski kandidat nad hrvatskim. Mej Italijani, osobito v nekem politiškem okraju, razglasilo se je, da okrajna glavarstvo in namestništvo stojita na strani Italijanov ter da imajo poslednji pri prvotnih volitvah prosto roko, da smejo storiti vse, kar hočejo, da le pri konečni volitvi postopajo zakonito

Celó pred nekaterimi Hrvati izjavil se je namestnik, da bi dal prednost italijanskemu kandidatu pred hrvatskim, in je to resnično dokazal v poslednjem trenotku. Ko so se namreč dovršile prvotne volitve in je bila večina volilnih mož hrvatske ali slovenske stranke, uničil je — na osebno prošnjo odličnih Italijanov z dne 26. oktobra, da se uniči ali volitev v Kanfanaru ali pa v Šanvićentu — poslednjo volitev in zaukazal na predvečer glavne volitve, dne 29. oktobra, novo prvotno volitev vzlic opomnjam s hrvatske strani, da takemu postopanju mora slediti še tretja volitev in novo razburjenje mej prebivalstvom, celó z nasprotno opomnjo, da je to njemu vsejedno; in je s tem dokazal vsakomur — ne gledé na vse drugo, osobito na okolnost, da se niso uničile prvotne volitve v Vrsaru Poreču (dne 26. oktobra) in v Pomjanu, izvršene na nečuveno nezakonit način, pri katerih so bili proglašeni kot voljeni sami italijanski volilni možje —, da se je postavil na njih stran in jim s tem ponudil še zadnjo priliko, iziti, če le mogoče, kot „zmagovalci" iz volilnega boja, kajti dotični glasovi bili so odločilni.

Pri tej priliki je tudi trdil, da hrvatska in slovenska stranka provokuje in razsaja in jej zažugal v obče, kakor tudi posamičnikom osobito s kaznimi, proganjanji in nasilstvi. In znano je, da se je tudi res tako godilo potem, kar dokazuje deloma govor dra. Laginje z dne 16. februvarja t. l., dasi tudi ta ni povedal vsega niti z daleko.

Pristranost vladnih organov glede na občinske volitve v Oprtlju in Višnjanu razvidna je iz interpelacije poslancev Spinčića, Daparja in tovarišev z dne 21. marca 1893, pri tem pa ni pozabiti, da je c. k. namestništvo samo razpustilo občinski zastop ter postavilo upravni odsek peterih članov.

Kakega moža je c. k. namestništvo v Trstu postavilo komisarjem za začasno vodstvo občinskih poslov v Pomjanu — po tolikih predidših prevratih v tej občini —, to pričajo že opisane pritožbe prebivalstva proti poslednjemu; o tem se je pa menda prepričal tudi c. k. okrajni glavar koperski povodom volitev, vršivših se v mesecu novembru, in se dokaže še bolj, ko se pojasni njegovo osemmesečno poslovanje.

Vredno je omenjati, kar je odgovoril namestnik neki deputaciji občinarjev, katera se je v onem času pritoževala pri njem radi nepostavnih odnošajev v njih občini: „non stè tenir coi preti, perchè i preti ve menerà in cattiva strada; dixeghe pur che go detto mi" (te besede je tako napisal član deputacije in so jih podpisali tudi drugi trije; pomenijo pa: „Ne držite z duhovni, kajti zvodili vas bodo na slaba pota; le povejte jim, da sem jaz to rekel"!) Kako so se vedli pri tej volitvi po c. k. vladi podpirani časnikih, priča mej drugim št. 2559 z dne 30. oktobra 1892 lista „Il Mattino", v kateri neki dopis iz Kopra imenuje Slovane „naše sovražnike", ki so zapisali na svoje raztrgane cunje (canevaccio) besede „nadmoč in nered", prav tako, kakor njih predniki Uskoki.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

Notranje dežele.

Vrata državnega zbora so se zaprla začasno, gospôda poslanci pa so se razšli, da mej dragimi svojci prebijejo te svete praznike. Kot možje, kot očetje so pač po vsej pravici veselo prihiteli k domačemu ognjišču, ali kot poslanci, kot zastopniki naroda se izvestno niso z veselim srcem vrnili v domovino. Ravnokar pretrgano zborovanje poslanske zbornice prepričalo nas je znova, da smo še zelo daleč od tistega srečnega trenotka, ko zavlada v državi naši jednaka pravica za vse. Narobe: po dogodkih iz poslednjega časa soditi, smo se celó oddaljili od tega trenotka, kajti vidimo, da narašča upliv uprav tiste klike, ki je napisala na svojo zastavo krivico in nasilstvo: krivico za vse nenemške narode, zlasti pa slovanske; nasilstvo pa zato, ker se krivica brez nasilstva vzdržati ne da. Iz poslednjega časa zabeležiti je osobito dva dogodka, ki jako dobro osvetljujeta sedanje položenje: znamenita naredba predsednika najvišjemu sodišču dra. Stremayrja, v kateri se imenujejo vsi nenemški jeziki tuji jeziki; in pa volitev novega predsednika poslanski zbornici v osebi strastnega Nemca, baron Chlumetzkega. Take naredbe in take volitve dobivamo mi avstrijski Slovani za piruhe! Ali tolažimo se: prebili smo že marsikaj, in tako prebijemo tudi, ako Bog da, Stremayerje, Chlumetzkije in — naše domače prepire!

Iz poslednje seje poslanske zbornice bilo bi še pripomniti, da sta poslanca dr. Pattai in bar. Morsey interpelovala zaradi znamenja sv. križa v šolah. Interpelantje trdijo, da vzlic ukazu ministrovemu do deželnega šolskega sveta nižjeavstrijskega, da morajo namreč otroci pri molitvi delati križ in glasno izgovarjati dotične besede — vender po nekaterih šolah dunajskih nič ne molijo, ampak pojo.

O shodu deželnih glavarjev na Dunaji poroča „N. F. Pr." od 25. t. m., da so baje kranjski dež. poslanci jeli delati na to, da bi pomladanska sesija dežel. zbora izostala, ker ni toliko posla in predlog naraslo, da bi vsa dôba se popolnila ž njimi, na drugi strani bi se pa deželi prihranili dotični stroški. Vso tvarino pa bi deželni zbor, ker je dež. proračun bil že vsprejet v minuli sesiji — obdeloval stoprav v jesenski sesiji. — Ker ni bilo o tem koraku do sedaj v Ljubljani še nič čuti, smo radovedni, kaj je resnice na vsem tem, in če ni to le spletka znanih gospodov — za kulisami! —

Deželni zbori. Deželni zbor češki in štirski se snideta 6. aprila, tirolski 12., gališki 24., vsi drugi pa 20. aprila, izvzemši seveda tržaškega, ker je razpuščen. Gori omenjena vest „N. f. P." torej ni resnična, kar smo doznali še le pred zaključkom lista.

Vnanje države.

Srbska kraljica Natalija došla je dne 25. t. m. v Carigrad. V imenu sultana jo je pozdravil general Ahmed Paša. Poslednji jo je odlikoval s tem, da jo je povabil, naj bi bila gost sultanov, kar pa je Natalija odklonila. Natalija in sultan sta se obiskala drug drugega; sultan je podelil Nataliji veliki kordon Šefakotovega reda v briljantih. Danes je baje odišla iz Carigrada v Krim. Kralj Aleksander je brzojavno zahvalil sultana na časti, skazani njega materi.

Iz Sofije poročajo, da bode generalni konzul nemški protestoval proti smrtni obsodbi onega Ilija Georgova, kojega so obdolžili sodelovanja pri atentatu na kneza bolgarskega in Stambulova.

Dne 25. t. m. dogodil se je v Rimu atentat — ali kali? — na kralja italijanskega. Ko se je peljal v „Villa Borghese" k neki slavnosti, vrgel je neki Luigi Bernardi v voz zavitek iz papirja, napolnjen zemljo. Oficijozni glasi italijanski opisujejo stvar tako, kakor da je Bernardi človek, ki je zblaznel vsled verskega fanatizma. Namen jim je očividen: hoteli bi zopet hujskati proti sv. stolici.

Mejnarodna konferenca socijalistov je sklenila, da bode letošnji kongres socijalistov v Cirihu (v Švici) od 6. do 13. avgusta.

Sedanje homatije na Francoskem vspodbudile so pretendenta grofa Pariškega, da je izdal okrožnico do vseh predsednikov monarhiških odborov, v kateri pozivlja monarhiste, vsprejeti vsakoršno koristno zvezo, samo da se pouči Francoska, da le monarhija more dati deželi trdno, stalno in spoštovano vlado. Gospod grof se ne boji nikakega truda, samo da povzdigne zopet domovino. Francosk senat je izvolil Challemel-Lacourja svojim predsednikom.

Različne vesti.

Našim naročnikom! Ob svršetku prvega četrtletja pozivljamo naše naročnike, da pravočasno ponove svojo naročbo, odnosno da takoj poravnajo svojo naročnino. Stare zamudnike, posebno pa tiste, ki so se ob novem letu odpovedali listu, ne da bi bili storili svojo dolžnost, izročili smo odvetniku. Mi smo svarili dovelj; dotičniki naj zapišejo posledice, ki jih zadenejo, le na rovaš svoje zanikernosti!

Imenovanja. Namestnik primorski je imenoval pri računarskem oddelku namestniškem: oficijala Henrika Viličiča revidentom, asistenta Vincenca Lehnerja oficijalom in praktikanta Petra Čenčurja azistentom.

Mestne volitve. — Kakor čujemo reklamira se od konservativne strani jako marljivo in to posebno v prvem in tretjem razredu. Dolžnost je torej naša, da se ganemo i mi, da v odločilnem trenotku lahko nastopimo z vplivom, ki nam gré po našem številu in po zakonu. Ne zadostuje namreč, da naglašamo: toliko nas je v Trstu; moramo tudi posluževati se vseh zakonitih sredstev, da bode naše število tudi koj veljalo! Ne izgovarjajmo se s tem, da ne moremo ničesa, ker smo v manjšini. To ni res, položaj naš je ugoden, bolj kakor mislimo, ker nas prava konservativna stranka, oziroma vlada, ne morejo pogrešati, ako ne sebi v škodo. Pogumno toraj in samosvestno!

Volilcem za tržaški mestni in deželni zbor v pojasnilo! — Od večih volilcev prihajajo pritožbe, da so izpuščeni iz volilnih list radi tega, ker so tu pa tam prejeli brezplačno kako zdravilo, zdravstveno pomoč ali pa ker so bili sprejeti kedaj prej v bolnišnico. Zakon, oziroma mestni štatut tržaški nima nikjer take določbe, da bi bil izključen kakor volilec vsak, kdor je kedaj užival kako tako malo podporo, nego zakon določuje, da so izključeni od take pravice le oni, ki uživajo (torej še ob času volitve) preskrbljevanje kakor ubožci, toraj redno podporo. Posamične male podpore, in to še v prejšnjih časih, ne odvzamejo volilne pravice. Ker je treba to prašanje enkrat rešiti pri najvišem sodišču, pozivljamo dotičnike, da se prijavijo pri zaupnikih, postavljenih v to v posameznih okrajih, ali pa v Dolenčevi tiskarni, kjer podpišejo od političnega društva „Edinost" pripravljene reklamacije.

Čujemo tudi, da se nekateri, ki niso sprejeti mej volice, bojé podpisati reklamacije, ker mislijo, da se jim davek zviša, ako postanejo volilci. Ta nazor, provzročen morda nalašč od takih, ki bi radi videli, da se Slovenci ne udeležé volitev, je napačen.

Magistrat, ki sestavlja volilne liste, nima v rokah odmerjenja davka, nego davek odmerja državna davčna oblast. Sploh pa je davek podlaga volilne pravice, ne pa narobe. Davek se ne plačuje od volilne pravice, nego od posesti, dohodkov, obrti itd. — Toraj, podpisujte brez strahu jedni in drugi reklamacije, kakor ste pozvani na čelu lista!

Tržaški mestni svét imel je v ponedeljek zvečer svojo sejo. Po prečitanju zapisnika prejšnje seje naprosil je svetovalec Combi župana, naj bi posredoval pri trgovinskem ministerstvu za neposredno železniško zvezo z Italijo preko Bivij-Devina, tako, da vlakom ne bi trebalo dotikati se postaje Nabrežinske. Gosp. župan je odgovoril na to, da je že storil potrebne korake v ta namen, in sicer dogovorno s predsednikom trgovinske zbornice in da je pripravljen ponoviti te korake. — Svetovalec dr. Morpurgo je interpeloval radi po trgovinskem ministerstvu sklicane enkete v zadevi javnih skladišč in pa radi konference, sklicane po pomorski oblasti v zadevi razširjenja pomolov (riv). Udeležnik teh posvetovanj, dr. Dompieri, je podal potem potrebna pojasnila in posebno povdarjal sproženo vprašanje, ali naj bi se zasul veliki kanal mej rudečim mostom in cerkvijo sv. Antona. Rekel je, da so bili odposlanci v zelo težavnem položenji, tako, da si sami niso upali izreči sodbe, ampak so prepustili to mestnemu zboru. Za sedaj so naglašali le to, da, ako bi se obdržal „rudeči most„, bi ga morali primerno razširiti; tla pa, pridobljena po zasutju, morala bi ostati last občine. Po daljši razpravi so vsprejeli po dr. Morpurgu nasvetovani dnevni red, izražajoč prošnjo, da naj bi tudi na novih pomolih finančni stražniki opravljali službo carinarskega nadzorstva in da ne bi se postavljale mitnice; dosedanji tako imenovani „novi most" naj bi ostal, tudi če bi se sezidal kak drugi novi most; prost izgled na morje naj bi se ne kratil in načrti za morebitne nove zgradbe naj bi se predložili mestnemu svetu v presojo. — Na dotično interpelacijo dra. Morpurgo povedal je župan, da bode zdravišče za kronične bolezni na zemljišču Ascoli stalo 7000 gld. več, nego je bilo preračunjeno, leseni paviljoni pa se dovrše še le v spomladi leta 1894. — Zatem so sklenili, razpisati natečaj za začasno nameščenje kateheta na mestnih ljudskih šolah. — Računski zaključek mestne plinarne za leto 1892 kaže čisti prihod 270.983 gld. 43 kr. — Volitev novo upravnega sveta plinarni se je prepustila novemu občinskemu zastopu. Ob 9¼. uri zaključil je župan sejo.

Politično društvo „Associazione Progressista" imelo je v nedeljo svoj občni zbor. „Il Piccolo" jadikuje tem povodom, da ima to društvo veliko premalo članov in tudi znesek v blagajni — 343 gld. — ni Bog ve kaj, z ozirom na obilico bogatašev, koje imajo „progresisti" v svoji sredi. Kot četrta točka bile so na dnevnem redu predstoječe volitve. Zbor je pooblastil prihodnji odbor, da se konstituira kot volilni odbor in se po potrebi pomnoži z drugimi udi in neudi. Predsednikom društvu bil je potem izvoljen žid dr. Moise Luzzatto. Prezreti ne smemo, da je gospod župan Pittori počastil zborovanje se svojo navzočnostjo. Nam tudi prav!

Novi tarif južne železnice. Dosedaj je bil pri južni železnici veljaven tarif z dne 1. julija 1890, sedaj pa stopi v veljavo novi tarif. Ker je izišel ta tarif ravnokar, nismo imeli še prilike, da bi ga pregledali natanjčno, vendar so nas že pri naglem pregledovanju zbodle v oči nekatere premembe. Na pr.: Po prejšnjem tarifu so bile različne prevožne cene za kuhinjske sol in sol za živino (serija X, odnosno XII.) Po tem tarifu je bilo plačati za prevoz 100 kilogramov kuhinjske soli: iz Trsta do Postojne (82 kilom.) 38 kr.; do Ljubljane (145 kilom.) 52 kr.; do Zidanega mostu (209 kilom.) 66 kr.; in do Celja (234 kilom.) 66 kr. Za isto množino soli za živino: do Postojne 26 kr., do Ljubljane 34 kr., do Zidanega mostu 46 kr., in do Celja 46 kr. — V novem tarifu pa ne najdemo nikake razlike mej kuhinjsko soljo in soljo za živino, ampak je določena razlika le glede na množine pod 5000 kilog. in nad 5000 kilog. Ker se pa mej Slovenci le redkokedaj prigodi, da bi kdo naročil nad 5000 kilog. soli, zanimati nas morajo le vozne cene za množine pod 5000. Te cene pa so za vsakih 100 kilog. (brez razlike mej kuhinjsko in soljo za živino): do Postojne 45 kr. (poprej 38), do Ljubljane 72½ kr. (poprej 52), do Zidanega mosta 98 kr. (poprej 66) in do Celja 1 gld. 11 kr. (poprej 66.)

Torej ta je lepa! V parlamentu zahtevajo vedno naši poslanci, da država zniža cene soli, pri južni železnici vidimo pa ravno narobe: ona še povikšuje cene po svojih voznih tarifih in ne jemlje nikacega ozira na živinorejo. Razlika mej novim in starim tarifom je zares velika!

Pojmo dalje! Kakor znano so proda iz Ljubljane v Trst prav veliko kislega zelja. Do sedaj se je plačalo po seriji VI. iz Ljubljane do Trsta za 100 kilog. 42 kr., in do Reke (139 kilom.) 40 kr. — Sedaj pa velja za množine pod 5000 kilog. (in le s takimi množinami moramo računati v prvi vrsti) za vsacih 100 kilog. 72½ kr. (poprej 42) in do Reke 78 kr. (poprej 40 kr.)

Če pomislimo — kar je znano vsakemu trgovcu — kako mogočno vplivajo prevozne cene blaga, se moramo pač obžalovati novi tarif. Pri soli še to ni mogoče v toliki meri glede na ceno, ker je poslednja stalna vsled monopola, ali pri zelju je to vse drugače: tu utegnejo imeti naši trgovci škodo.

Kakor rečeno: le v naglici mogli smo pregledati novi tarif južne železnice, ali prepričali smo se takoj, da slovenske pokrajine ne morejo biti zadovoljne žnjim. Kaj pravite k temu vi oboževatelji te železnice, mej katerimi seveda ne pogrešamo slovenskega poslanca — Kluna?!

Za družbo sv. Cirila in Metoda so nabrali prijatelji pokojnemu Jerebu 47 gl. 60 kr., mesto da polože venec na njegovo krsto. — Gosp. J. B. daroval 1 gld. — Dva dominikanca 40 kr.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda na Greti so nabrali prijatelji „pri Pepotu" pod Kokušom v Bazovici 7 gld. 41 kr. — Gospica J. K. v B. je darovala za nepričakovano voščilo 50 novč. — Klub biciklistov „Tržaškega Sokola" v družbi openskih biciklistov „Trž. Sokola" pri Mičelu na Opčinah 10 gld. 50 kr.

„Klub biciklistov" Tržaškega Sokola" ustanovil se je v Trstu z naslednjim odborom: g. Miroslav Pretnar podpredsednik, g. Ljubomir Negroni tajnik, g. Anton Muha blagajnik, g. Nikefor Stepančič in g. Dragotin Mayer odbornika. Mesto klubnega učitelja prevzel je g. Anton Bezjak. — Veseli nas ta napredek pri našem „Sokolu" in želeli bi, da bicikliškemu klubu pristopijo vsi člani „Sokola", katerim razmere to pripuščajo. A tudi vsi drugi se pozivljajo, da pristopijo bicikliškemu klubu, odnosno „Sokolu". Ta poziv velja osobito tistim prijateljem tega sporta, ki so bili ali so morda še člani kacega italijanskega kluba.

Zdraviško društvo tržaško. Nocoj bode v veliki borzni dvorani predaval kot gost gospod dr. G. L. Aliviero iz Mervi na Laškem o „zmožnosti izobraževanja otrok, zaostalih v svojem duševnem razvoju". Imenovani gospod je sam lastnik zavoda, v katerem se vzgajajo taki otroci.

Novi denar. S prvim aprilom t. l. prične se z izdavanjem novega denarja, in sicer pride na vrsto najprej bronasti drobiž po vinarji in dva vinarja; dosedanji krajcarji in polovičarji pa ostanejo še v prometu ter se bodo z novim denarjem vred še nadalje izdavali. Štiraki se bodo od 1. aprila t. l. naprej pri cesarskih blagajnah pač prejemali, pa ne več izdavali ter tako spravili iz prometa.

V Budimpešti je umrl znani general konjice grof Edelsheim-Gyulaí. Gyulaí se je rodil dne 6. maja leta 1826.

Nagloma je umrl veleposestnik Jurij pl. Ritter-Zahony. Zadela ga je kap.

Ponesrečila se je v ponedeljek zjutraj v Ljubljani neka služkinja. Padla je, snažeč okna čitalničnih sob v II. nadstropju na tlak, in so jo poškodovano prenesli v dež. bolnico.

Narodna čitalnica v Dekanih, vabi na veselico s plesom, katero priredi v ponedeljek dne 3. aprila 1893. Začetek točno ob 5. uri popol. Vstopnina k veselici za osebo 20 kr., k plesu za osebo 40 kr. Sedeži po 10 kr. Vspored: 1. D. Jenko Naprej, svira godba. 2. Pozdrav. 3. Haydn: Cesarska himna, svira godba. 4. Volarič: Kviško bratje! poje moški zbor, (novo). 5. Petrella: Romanza iz opere Marco Visconti, svira godba. 6. Govor. — Govori g. I. Burdian. 7. Volarič: Pogovor z domom, meš. zbor (novo). 8. Jenko: Što čutiš, izvršuje godba. 9. Ipavec: Domovini, moški zbor z bariton in tenor-samospevom. 10. Ricci: Cavatina iz opere Scaramucia, izvršuje godba. 11. Julij pl. Kl.: Kateri bo? veseloigra v dveh dejanjih. 12. Hajdrih: Hercegovska, izvršuje godba. 13. Volarič: Rožici, poje mešani zbor (novo). 14. I, pl. Zajc: U boj! izvršuje godba. 15. Srečkanje na 5 dobitkov. 16. Wodrazska: Česka polka, svira godba. 17. Ples. Pri besedi in plesu svira dekansko godbeno društvo „Istra". K obilni udeležbi uljudno vabi Odbor.

S Proseka se nam piše: V nedeljo dne 26. t. m. bil sem na Proseku, da obiščem stare mi prijatelje. Kakor po navadi imel sem se tudi takrat jako dobro, ali vendar nekaj mi ni ugajalo, — in to je — cerkveno petje. Tacega kvakanja nisem slišal še v nobeni cerkvi, kakor na Proseku v nedeljo. Premilo petje je pobožne bogamolilce tako očaralo, da je več njih začelo gledati na kor, kakor da bi hoteli reči: molčite! Popoludne pri blagoslovu peli so cerkveni pevci miserere, katerega je pred 2 leti toli precizno pelo pevsko društvo „Hajdrih", da sem kar ostrmel. Zdaj pa mesto Miserere bil je miserere. Med cerkvenimi pevci je tudi nekaj odpadnikov pevskega društva Hajdrih. Kdo je kriv slabemu petju? Ime naj ostane skrito, moža pa si lahko vsak misli. Dokler je pevsko društvo „Hajdrih" gospodarilo na koru, zvabilo je za praznike mnogo ljudi tudi iz bližnjih vasi na Prosek, zdaj pa cerkveni pevci niti samih Prosečanov ne zvabijo. Tržačan.

Iz Ajdovščine se nam piše: V Vipavskem Križu je tamošnji župni organist, g. nadučitelj, popustil orgljanje zato, ker mu je ondašnje županstvo naznanilo, da za naprej naj si sam pobira po vaseh svojo orgljarsko plačo od vsake h. št. po 30 kr. Organist ni hotel sprejeti te pogodbe rekoč, da on se noče in ne more pečati s posamičnimi občinarji, ampak le z občino sploh, ter da naj mu slednja izplačuje še nadalje orgljarsko plačo 100 gld., kakor je to do sedaj izvrševala skozi 9 let, potem sprejme zopet orgljanje v župni cerkvi. — (Dostavek uredništva. Mnenje naše je, da to ne bi nikakor pospeševalo ugled učitelja mej ljudstvom, ako bi moral sam pobirati po vasi tiste krajcarje.)

Zblazneli pri brivcu. Izdelovalec dežnikov Štefan Lazarini iz Sovazze v Italiji prišel je predvčeranjim predpoludne k nekemu brivcu v ulici Capitelli. A komaj je bil na pol obrit, se je lepo zahvalil na prijaznosti brivčevi ter odšel iz brivnice. Potem je šel k nekemu drugemu brivcu prosečí ga, da mu obrije še drugo polovico. Denarja sicer nima — je rekel — ali zastaviti hoče svojo glavo. Brivec je spoznal takoj, da ima opraviti z norcem ter ga lepo sprovel v — bolnico, kjer ga bodo opazovali.

Samomor. 18-letna služkinja Emilija Madritzki, bivajoča v ulici Solitario št. 8., se je zastrupila z karbolno kislino. Vzlic hitri zdravniški pomoči umrla je vender po preteku jedne ure. Vzrok: — nesrečna ljubezen!

Napad v stanovanju. Težaka Ivana Štrukelja napadlo je več hudobnežev v njega lastnem stanovanju kamenjem ter ga težko ranilo. Policija je že zasačila vseh pet napadalcev, koji izvedo pred sodiščem, da ni smeti napadati ljudij v njih lastnem stanovanju. Ranjeni Štrukelj je že 62 let star.

Književnost.

„Slovanski Svet“, 6. št. ima naslednjo vsebino: 1. Slovanski narodi Avstro-Ogerske vstajajo k opoziciji. 2. O „tujih“ jezikih pri najvišem sodišču. 3. Zadeva Spinčićeva. 4. Liturgija rimske cerkve (Dalje). 5. Prijatelju (pesem.) 6. Iz poezij Lermontova: Сонъ (Sanje). Izvirnik, prevod s cirilico in latinico. 7. Смерть? (Pesem.) 8. Biserje i alemovi. 9. Hrvatskoj hvala. (Pesem). 10. Kraljeva modrost. (Povestica). Лысъ и степь. (Povest Turgenjeva s tolmačem). 11. Umetni i obrtni trud ruskih žensk. 12. Ruske drobtinice. 13. Vskrs. (Pesem.) 14. Ogled po slovanskem svetu. 15. Zmes. 16. Književnost. 17. Književni oglasi na zavitku.

Zahvala.

Podpisana se usoja v imenu vseh sorodnikov zahvaliti se vsem prijateljem in znancem, kateri so se blagohotno vdeležili pogreba našega nepozabnega očeta, oziroma soproga

JAKOBA FURLANA.

Manče pri Vipavi, 25. marca 1893.

Žalujoča rodbina Furlan.

Društvena krčma

Rojanskega posojilnega in konsumnega društva, poprej Pertotova, priporoča se najtopleje slavnemu občinstvu. Točijo se vedno izborna **domača okoličanska vina.** Cl.

Gostilna „Štoka“, staroznana pod imenom „Belladonna“, poleg kavarne „Fabris“, priporoča se Slovencem v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako meščanom, kakor na deželo. Cl.

Franca Potočnika gostilna „Andemo de Franz“ v ulici Ireneo se priporoča slavnemu občinstvu Toči izborna vina in ima dobro kuhinjo Cl.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni, št. 1 trgovina z mnogovrstnim lesenim, železnim in lončenim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. itd. Cl.

Kavarni ‚Commercio‘ in ‚Tedesco‘ v ulici „Caserma“, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago časopisi v raznih slovanskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča Anton Šorli, kavarnar. Cl.

Pivarna Lavrenčič via Rossetti (nasproti lekarne E. Leitenburg) priporočuje svoja izborna isterska vina častitim družinam po najniži ceni 28 kr. liter v stanovanje postavljen; naročila pod 28 litrov se ne sprejmejo. — Častitim gostom se priporoča tudi izvrstno pivo in izborna kuhinja ter dobra isterska kapljica.

Mlekarna Frana Gržine iz St. Petra na Notranjskem (Via Campanille v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter neposredno iz Št. Petra, sveža (frišna) smetana.

Prodajalnica i zaloga jestvin „Rojanskega posojilnega in konsumnega društva“, vpisane zadruge z omejenim porošivom v ulici Belvedere št. 3., bogato založena z jedilnim blagom razne vrste in po nizkih cenah se priporoča kupovalcem v Trstu in iz dežele. 61—104

Anton Počkaj, na voglu ulice Ghega in Cecilia, toči izvrstno domače žganje; v tabakarni svoji — ista hiša — pa prodaja vse navadno potrebne nemško-slovenske poštne tiskanice. Cl

Gostilna „Alla città di Graz“ Via Geppa št. 18 poleg kavarne „Universo“ priporoča se Slovencem v mestu in na deželi, — Točijo se izvrstna vina, in je izvrstna tudi kuhinja — Gostilna je odprta do polunoči. Z odličnim spoštovanjem Cl JAKOB KUMAR

E. Šverljuga, *brivec v via Stadion št. 1, priporoča se slav. občinstvu za blagohotno obiskovanje.* Cl.

Josip Kocjančič, Via Barriera vecchia št 19, trgovina z mešanim blagom, moko, kavo, rižem in raznovrstnimi domačimi in vnanjimi pridelki. Cl.

Gostilna „Alla Vittoria“ Petra Muscheka, v ulici Sorgente (Via Torrente št. 30) toči izvrstna vina in prirejuje jako okusna jedila. Prenočišča neverjetno v ceno. Cl.

B. Modic in Grebenc, na voglu Via St. Giovani in Via Nuova, opozarjata zasebnike, krčmarje in č. duhovščino na svojo zalogo porcelanskega, steklenega, lončenega in železnega blaga, podob in kipov v okrašenje grobnih spomenikov. Cl.

Antonijeta Drenik, Via Picolomini številka 2, se priporoča tržaški slovenski gospôdi za vsakovrstna dela, spadajoča v stroko šivilje, po najnovejši parižki in dunajski modi. Zagotovlja točno postrežbo v popolno zadovoljnost in po nizkih cenah. 36—52

Gostilna „Alla Città di Vienna“, Piazza Caserma št. 2, (zraven Tiskarne Dolenc) prodaja najboljša kraška in isterskega vina I. kakovosti in graško pivo. Izborna kuhinja, sprejemlje naročila tudi za kosila in večerje. Imenovana vina morejo dobiti tudi družine na dom, in sicer ne izpod 28 litrov, po nastopni ceni: Teran iz Aubera po 42 kr. in najboljša isterska vina po 28 kr. liter. — Za obila naročila se priporoča 26—2 Anton Brovedani.

Razglas.

Častitim obiskovalcem somnjev na Rakeku naznanja podpisano podžupanstvo, da bode, radi velikonočnih praznikov, živinski in kramarski semenj na Rakeku mesto 2. t. m. **velikonočni torek dne 4. aprila t. l.** Upati je za gotovo, da bode prihodnji živinski semenj, še veliko boljše obiskovan, nego zadnji dne 30. januvarja t. l., na katerega je bilo prignane nad 16 sto jako lepe goveje živine, ter v primeri s tem številom tudi dosti prodane.

Podžupanstvo na Rakeku,
dne 28. marca 1893.

Nič več kašlja!

Balzamski petoralski prah ozdravi vsak kašelj, plučni in bronhijalni katar, Dobiva se v odlikovani lekarni. 24—10*

PRAXMARER „Ai due Mori“ Trst, veliki trg.

Poštne pošiljatve izvršujejo se neutegoma.

P. n.

Usojam si naznanjati odjemnikom v bivši trgovini z manifakturnim blagom Ivana Miliča, da sem te dni zopet odprl bogato zalogo manifakturnega blaga v Via Nuova št. 27. Cene nizke.

Spoštovanjem:

3—2 **M. Milič.**

Dobro vino

prodaja se v Žminju

in sicer pri naših čestitih kmetih 2500 do 3000 hektolitrov po 11—14 gold. Žminjsko vino je na dobrem glasu. 2

Natančneja pojasnila daje g. N. Butković, obč. tajnik v Žminju (Istra.)

DROGERIJA

na debelo in drobno

G. B. ANGELI

104—62 TRST 12—12

Corso, Piazza della Legna št., 1.

Odlikovana tovarna čopičev.

Velika zaloga oljnatih barv, lastni izdelek. Lak za kočije, z Angleškega, iz Francije Nemčije itd. Velika zaloga finih barv, (in tubetti) za slikarje, po ugodnih cenah. Lesk za parkete in pode.

MINERALNE VODE

iz najbolj znanih vrelcev kakor tudi romanjsko žveplo za žvepljanje trt.

Petronio & Madalena 16

(naslednika **A. Pipana**) na oglu **Via Torrente** in **Ponte della Fabra**, priporočata svojo trgovino z moko in raznimi domačimi pridelki, zlasti pa svojo bogato zalogo kolonijalnega blaga. Cene so neverjetno nizke, postrežba vestna in nagla.

EPILEPSIJA

(božjast)

ozdravljiva brez povrnitve, tisuči morejo dokazati ta čudezni vspeh znanstva. —

Natančna poročila s povratno marko je pošiljati: 13—13

„Office Sanitas“ Paris

30. Faubourg Montmartre.

Razglas.

Vse v zapuščini ranjkega gospoda Antona Jeršana na Uncu (Maunitz) spadajoča posestva: poslopje, vrti, njive, senožeti, pašniki in sè srenjskimi pravicami se bodo na javni, prostovoljni sodnijski dražbi razprodajala, in se je ta dražba od c. kr. okrajnega sodišča v Logatcu z odlokom z dne 9. sušca 1893. št. 2146 na

dan 11. aprila t. l.

in sledeče dni v zapustnikovi hiši na Uncu (Maunitz) hšt. 10 blizo železniške postaje Rakek odredila.

Prodajalo se bodo večinoma na kose po parcelah in se bodo dražbeni pogoji od dražbene komisije naznanili, sicer se pa znajo tudi poprej spregledati pri c. kr. okrajnem sodišču in pri vdovi gospej Alojziji Jeršan v zapustnikovi hiši na Uncu. 2—1

Krasne uzorce zasebnikom pošilja zastonj in franko.

Bogate knjige z uzorci, kakoršnih še ni bilo, za krojače nefrankovano. Jaz ne popuščam za 2½ ali 3½ goldinarjev pri metru, ne dajem daril krojačem, kakor to dela konkorenca na račun zadnje roke, ampak imam le **trdne in čiste cene**, tako, da mora kupiti vsak **zasebnik dobro in ceno.** Prosim torej zahtevati le moje knjige z uzorci. Svarim tudi pred pismi konkurence, ponujajočej **dvakrat toliko popustka.**

SNOVIJ ZA OBLEKE.

Peruvien in dosking za častito **duhovščino**, pred pisane snovi **za uniforme c. kr. uradnikov**, tudi **za veterane, ognjegasce, telovadce, livreje, sukna za biljarde in igralne mize, preproge za vozove, loden nepremočen za lovske suknje, snovij za prati, potne ogrtače** od gld. 4-14 itd. — **Kdor hoče kupiti vredno, pošteno, trajno, čisto volneno sukneno blago**, ne pa dober kup **cunje**, ki so komaj toliko vredna, kolikor se plača krojaču, obrne naj se do

IVANA STIKAROFSKY v BRNU

24—13 (v tem Manchestru Avstrije) 24—6

Največja zaloga fabriškega sukna, v vrednosti ½ milijona gld.

Da pojasnim **velikost in zmožnost** izjavljam, da moja **roka združuje največe izvažanje sukna v Evropi**, izdelovanje kamgarnov, **potrebščin za krojače in veliko knjigovezniče** le za lastne namene. Da se prepriča o vsem tem, prosim **slavno občinstvo**, da si, kadar mu prilika nanese, ogleda velikanske prostore **mojih prodajalnic**, kjer ima posla 150 ljudij.

Pošilja se le po poštnem povzetju.

Dopisuje v nemškem, madjarskem, češkem, poljskem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku.

Cerkvena obleka in orodje.

Podpisana ima v zalogi najraznovrstnejše trpežno krasno blago za **bandera, baldahine, raznobarvene plašče, kazule, pluviale, dalmatike, velume, albe, koretelje in prte,** sploh vse, kar se rabi v cerkvi pri službi božji. — Blagovolite se torej ozirati, prečast. gospodje, pri naročilih na vdovo-rojakinjo ter ne podpirajte tujih tvrdk društev ali potujočih agentov. — Izdelujem **ročno in pošteno po najniži ceni bandera in drugo obleko.** Zagotavljaje torej hitro in najpoštenejšo postrežbo in najnižjo ceno, hvaležna bode podpisana za najmanjša naročila. — Najodličnnjšim spoštovanjem se priporoča 10—4

Ana Hofbauer,

imejiteljica zaloge cerkvene obleke v Ljubljani, Gledališke ulice št. 4.

Alojzij Suppanz

urar, Corso štv. 39. 32—104

Prodaja in popravlja ure.

Gostilna s prenočišči „Alla Nuova Abbodanza“

Via Torrente št. 15. (poleg obokov Chiozza najosrednija lega v Trstu.)

Prostori so odprti in preskrbljeni s svežimi jedili do 2 ur popolunoči. Izvrstna namizna in desertna vina, izborna kuhinja, Dreherjevo pivo po nizkih cenah. Jamčim za točno in vestno postrežbo ter se priporočam blagovoljnej naklonjenosti slavnega občinstva. ponižni

104—58 ***P. Favero.***

Grlena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazebl zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

mogu se u kratko vrieme izliečiti rabljenjem

NADARENIH

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

31 godina sjajnega uspjeha

što jih gotovi Prendini, lučbar i ljekarnar u Trstu

Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd Prebdjenih kašljnć noćih, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo uzimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalicah, koji je ponačinjaju. Zato treba uvjek zahtjevati Prendinijove sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima utisnuto na jednoj Strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u **Prendinijevoj ljekarni u Trstu** (Farmarcia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 24—52

J. PSERHOFERJA

lekarna v Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne krogljice, nekdaj imenovane **univerzalne krogljice**, znano domače odvajajoče sredstvo.

Jedna škatljica z 15 kroglicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljatvi po povzetju **1 gld. 10 kr.**

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek krogljic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr.; 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld 20 kr.. 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva 5—12

„J. Pserhoferjeve kričistilne krogljice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis **J. Pserhofer** v rdečih pismenih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozebline **J. Pserhoferja** 1 posodca 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Zivljenska esenca stekleničica 22 kr

Angležki balzam, steklenica 50 kr.

Fijakerski prsni prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr

Tanokininska pomada **J. Pserhoferja**, pospešuje rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter **prof. Steudela**, posodica 50 kr.. poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol **A. W. Bullricha**, domače sredstvo proti posledicam slabe prebave, 1 zavitek 1 gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in inozemske farmaceutične specijalitete, ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene; in se na zahtevanje točno in v ceno preskrbljajo tudi predmeti, kojih ni v zalogi.

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštnem povzetju.

Pri dopošiljatvi denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju. 12—12

Lastnik pol. društvo **„Edinost“**. Izdajatelj in odgovorni urednik **Maks Cotič**. Tiskarna **Dolenc** v Trstu.